KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z poezji Różewicza

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–C, 2–B, 3–D, 4–E, 5–A** — po 1 pkt za parę

5. (5 pkt) **1–E, 2–B, 3–A, 4–C, 5–D** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) Ingardena; (2) Hume** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po latach zgiełku mówiącego otacza cisza, która staje się zwierciadłem jego wierszy. Stary Rembrandt z autoportretu, bezzębny i śmiejący się, jest jego odbiciem – czas wyniszczył rysy i rysuje ich wspólną twarz. Lustro ukryło dawną, młodą twarz, a obecna jest poczerniała i umiera bez odbicia światła. Starość to cisza, rozpad i świadomość zbliżającego się końca.
Punktacja: Wskazanie obrazów starości – cisza po latach zgiełku, bezzębny Rembrandt, twarz wyniszczona przez czas, poczerniała, umierająca bez odbicia (1 pkt) + interpretacja – pogodzenie z przemijaniem, utożsamienie z malarzem, lustro jako pamięć młodej twarzy (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Utwór jest autotematyczny, bo opowiada o tym, jak powstaje wiersz: poeta go przycina, a wiersz się dłuży, nudzi i nie chce się skończyć. Poeta zastanawia się, co zrobić z końcem – utopić go w ciemności na modłę Celana, zawiązać w kokardkę jak motylek albo zostawić puentę na przynętę.
Punktacja: Wyjaśnienie autotematyzmu – wiersz mówi o samym pisaniu wiersza, jego długości i zakończeniu (1 pkt) + jeden sposób zakończenia z tekstu: utopić w ciemności na modłę Celana, zawiązać w kokardkę, zostawić puentę na przynętę (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot liryczny „Ocalonego" to człowiek, który fizycznie przeżył wojnę, lecz doświadczył tak wielkiego zła, że utracił zaufanie do dawnych, jednoznacznych pojęć moralnych i estetycznych — cnota i występek, prawda i kłamstwo, piękno i brzydota przestały być dla niego oczywiste. Wiersz wyraża potrzebę budowania systemu wartości od nowa, po doświadczeniu Zagłady, co czyni go manifestem całego pokolenia poetów wojennych, szukających nowego języka dla opisania doświadczonej grozy.
Punktacja: Wskazanie sytuacji lirycznej — człowiek, który przeżył wojnę, lecz stracił dawny system wartości (1 pkt) + wskazanie idei — konieczność budowania od nowa pojęć takich jak dobro i zło, prawda i fałsz po doświadczeniu Zagłady (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po wspomnieniach powojennych nadziei i odbudowy pojawia się XXI wiek, który „skradał się jak złodziej" – przychodzi niespodziewanie i zabiera spokój. Napis „Mane Tekel Fares" to aluzja do biblijnej uczty Baltazara, gdy tajemnicza ręka wypisała wyrok na królestwo. Obrazy zapowiadają upadek i przemoc nowego stulecia – „nóż na gardle człowieka" – i podważają wiarę, że wszystko „układa się dobrze".
Punktacja: Wyjaśnienie aluzji – napis na ścianie z uczty Baltazara zapowiada upadek, sąd, wyrok (1 pkt) + funkcja – zapowiedź grozy nowego wieku, zawód po nadziejach odbudowy, przemoc („nóż na gardle człowieka") (1 pkt).

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **C**

3. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–E, 2–C, 3–A, 4–D, 5–B** — po 1 pkt za parę

5. (5 pkt) **1–E, 2–A, 3–D, 4–B, 5–C** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) Goplana; (2) Sandomierzem** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta przypomina, że Tomasz podobno nie rozumiał kobiet, dzieci i sztuki. Zgaduje więc, że w chwili widzenia mógł zobaczyć kobietę rodzącą dziecko albo własne poczęcie i narodziny – i wtedy pojąć, że kobieta nie jest błędem natury, ale samą naturą. Tak poeta polemizuje z poglądem, który pomniejszał kobietę.
Punktacja: Wskazanie hipotezy – Tomasz mógł zobaczyć kobietę, poczęcie i narodziny, i zrozumieć, że kobieta jest samą naturą (1 pkt) + polemika – z opinią, że Akwinata nie rozumiał kobiet, dzieci i sztuki (z przekonaniem o kobiecie jako błędzie natury) (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dawniej słowo miało moc: można było przyłożyć je do rany jak lekarstwo albo podarować ukochanej osobie. Dziś słowa są zużyte jak przeżuta guma do żucia, polityka je osłabiła, a mimo to nadal trują, cuchną i ranią. Język stracił dobrą moc, a zachował niszczącą.
Punktacja: Przeszłość – słowo leczyło i było darem (przyłożyć do rany, podarować osobie kochanej) (1 pkt) + teraźniejszość – słowa zużyte, osłabione przez polityków, trują, cuchną, ranią (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mówiący skarży się, że żywi wciąż proszą go o wiersz o kimś, kto umarł, więc z pasterza życia stał się pasterzem umarłych. Czuje, że za długo pasł się na łąkach cmentarzy. Na końcu zwraca się do zmarłych, by odeszli i zostawili go w spokoju, bo poezja jest sprawą między żywymi.
Punktacja: Konflikt – poeta miał być pasterzem życia, a żywi zamawiają u niego wiersze o zmarłych, stał się pasterzem umarłych (1 pkt) + rozstrzygnięcie – prosi umarłych, by odeszli; poezja to „sprawa między żywymi" (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Bóg mówi do podmiotu jak zmęczony opiekun: rób co chcesz, jesteś dorosły, nie trzymaj mnie za rękę i nie przychodź z każdym drobiazgiem, bo mam na głowie miliardy ludzi. Przypomina jedynie, że pomógł mu w 1935 roku przy równaniach z jedną niewiadomą. To Bóg zdystansowany i nieobecny w wielkich sprawach – człowiek po wojnie zostaje sam, a ironiczny ton podważa obraz opiekuńczego Stwórcy.
Punktacja: Opis – Bóg zostawia człowieka w spokoju, traktuje jak dorosłego, jest zajęty miliardami ludzi, wspomina drobną pomoc w szkole (1 pkt) + interpretacja – Bóg zdystansowany, milczący, człowiek zdany na siebie; ironia wobec wyobrażenia opiekuńczego Boga (1 pkt).

Skala ocen (orientacyjna, 25 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	23–25 pkt
dobry (4)	19–22 pkt
dostateczny (3)	13–18 pkt
dopuszczający (2)	8–12 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/rozewicz-poezja**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.